

Nd.

22. Frumvarp til laga

um námskeið fyrir atvinnulausa unglunga í bæjum og kaupþúnum.

Flm.: Sigurður Einarsson.

1. gr.

Bæjarstjórnnum í bæjum og hreppsnefndum í kaupþúnum er heimilt að efna til námskeiða að vetrinum fyrir atvinnulausa unglunga, og skulu námskeiðin kostuð af ríki og bæjar- og hreppsfélagi í sameiningu.

2. gr.

Bæjar- eða hreppsfélag leggur húsnæði, ljós, hita, áhöld og efni til kennslunnar, en skólanefnd sér um framkvæmdir, ræður kennara til starfans og semur um kaup þeirra í samráði við bæjarstjórn eða hreppsnefnd.

Nú lætur bæjarstjórn eða hreppsnefnd efna til slíks námskeiðs, er ekki standi skemur en 3 mánuði, og kennsla hvers nemanda 12 stundir á viku eða meira, og greiðist þá úr ríkissjóði 8 krónur fyrir mánaðarkennslu hvers nemanda. Að öðru leyti ber hlutaðeigandi bæjar- eða hreppsfélag kostnað af námskeiðunum. Námskeiðin eru bæði fyrir piltu og stúlkur. Kennsla er ókeypis.

3. gr.

Kenna skal á námskeiðum þessum eftirtaldar námsgreinar, allar eða það af þeim, sem við verður komið og hentast þykir: Móðurmál, reikning, leikfimi, söng, smíðar, hannyrðir, saumaskap, svo og hvert annað verklegt nám, er henta þykir. Leggja skal aðaláhærluna á hið verklega nám og leitast við að efla smekkvísi, lagni og verkkunnáttu nemenda við algengustu nauðsynjastörf. Smíðisgripir sína og saumaskap eiga nemendur sjálfir að náminu loknu.

Að öðru leyti setur kennslumálaráðherra reglugerð um námskeiðin eftir tillögum fræðslumálastjóra og í samráði við skólanefnd á hverjum stað.

4. gr.

Skýrslu um námskeið fyrir atvinnulausa unglunga ber að senda fræðslumálastjóra ár hvert.

G r e i n a r g e r ð .

Það er hverjum manni kunnugt, að atvinnuleysi færir í vöxt meðal unglunga í bæjum, en aðstaða margra heimila þannig, að þau geta ekki sett börnin til náms, eða séð þeim á annan hátt fyrir sæmilegu umhverfi, félagskap og hollum viðfangsefnum. Iðjuleysi unglunganna leiðir svo aftur til þess, að þeir dragast oft út í miður heppilegan félagsskap og athafnir, og eru þess ekki allfá dæmi, að leitt hefir til afbrota og ófarnaðar.

Það er reynsla allra þjóða, þeirra, er við atvinnuleysi hafa átt að stríða, að því fylgir hin mesta mannsþilling. Á engum kemur hún eins hart niður eins

og unglungum og æskumönnum. Áhugamál, hugsjónir og viðfangsefni skortir, lífsfjör og manndómur dvin, og ef ekki er að gert, þá biður æskumaðurinn oft það tjónið, sem erfiðast er úr að bæta, lömum á starfslund sinni og starfs-
vilja.

Nú er það talin sjálfsgöð skylda með öllum þjóðum að vernda unglunga, eftir því sem kostur er, frá slíkum vandræðum, með því að gefa þeim, er ekki hafa nám eða vinnu með höndum, kost heilbrigðra og göfgandi viðfangsefna. Frv. þessu er ætlað að vera spor í þá átt hér á landi. Skólanámið, sem þar er gert ráð fyrir, er að visu ekki mikið, en það gefur tilteknum æskumannahópi, sem nú er atvinnulaus og eftirlitslaus, tækifæri til starfs og samvista undir stjórn kennara, gefur viðfangsefni, og á að vera þess megnugt að bægja atvinnulausum æskumönnum frá algerðu athafnaleyzi eða öðrum og skaðlegum athöfnum.

Ástæður atvinnulausra unglunga eru yfirleitt þannig, að ekki tjáir að ætla þeim að bera kostnað af námi sínu og skólastarfinu. Fyrirkomulagið er um þessi atriði sniðið eftir því, sem tíðkamt hefir viðá erlendis, að bæjarfélagið greiði allan annan kostnað af skólahaldinu en framlag ríkissjóðs. Að svo stöddu getur ekki orðið um það sagt, hve miklu sú upphæð kann að nema á einstökum stöðum. Hún hlýtur jafnan að nema einhverju, ef slík námskeið yrðu fjölsótt. Hinsvegar er þess að gæta, að það getur engum stjórnendum bæja og stjórnendum uppeldismála í þeim legið í léttu rúmi, hversu fer um atvinnulausa unglunga, hvort bæjarfélagið má vænta sér í þeim starfsamra borgara með „normal“ afstöðu til lífsins og mannfélagsins, þegar raknar úr, eða ósjálfbjarga manna, sem atvinnuleysi æskuáranna og hirðuleysi samborgaranna markaði sljóleika, vonleysi og úrræðaleyzi, eins og oft hefir orðið reyndin. Reykjavíkurbær hefir þegar viðurkennt nauðsyn þessa máls, með því að efna í vetur til bóklegs og verklegs náms fyrir atvinnulausa unglunga.